17 ФЕВ 1992

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 1 (7. 943) ◆ 1992 йил ◆ 2 январь, пайшанба ◆ Нархи 35 тийин

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

● Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов «Правда» рўзномасига берган интервьюсида Янги йил ва собиқ Иттифоқнинг, ҳозир эса мустақил давлатларнинг ҳамкорлиги энг асосий тинчлик омили сифатида миллатлараро можароларга [illegible] йиллар давомида [illegible] бўлмаслигини таъкидлади.

● «Саломатлик манзи» Ўзбекистон — Жанубий Корея қўшма корхонаси дори-дармон ишлаб чиқарадиган корхона ташкил этишни режалаштирмоқда. 1992 йил [illegible] маҳсулот бера бошлайди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Бугундан эътиборан Россияда моллар ва маҳсулотларнинг кўпчилик турларига эркин нарх-наволар жорий этилади. Жумладан, Октябрь темир йўли жамоаси электричкаларда чипта баҳосини бугундан бошлаб 5,8 баравар оширди. Юк ташиш нархи Россия ҳукумати қароригa белгиланганидан бир неча марта ортди. Бугун марказий рўзномалар бир нусхаси 80 тийин баҳосида сотилди.

● Беларусь Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан 1992 йил 1 январдан бошлаб республикада кўп марта фойдаланиладиган купонлар ва истеъмолчилар карточкалари жорий этилди. Фуқароларга улар ойлик маош ва пенсиялар миқдорининг 70 фоизига тенг миқдорда берилади.

● Арман ҳарбий бўлинмалари Степанакерт (Хонкенди) яқинида олиб борилган жанглар давомида [illegible] қўлга киритдилар. Натижада бу ердаги бинолар вайрон бўлди.

ХОРИЖДА

● Жазоир Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига аъзо бўлган ҳар бир давлатни, шу жумладан Ўзбекистон мустақиллигини ҳам тан олди.

● Эрон Ислом Республикаси 25 декабрда Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигини тан олди.

● Корея Республикасининг ташқи ишлар вазири Ли Сан-Ок ўзининг мамлакати ҳукумати Ўзбекистон Республикасининг мустақил давлат сифатида тан олганлигини маълум қилди.

● Бангладеш Халқ Республикаси элчихонаси ўз мамлакати раҳбарияти топшириғини бажариб, Бангладеш Республикаси ҳукумати Ўзбекистон Республикасини мустақил давлат сифатида тан олганлигини билдирди.

● Мисрнинг таниқли давлат арбоби, машҳур адлия ходими Бутрос Гали 1992 йил 1 январдан бошлаб Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош котиби вазифасини бажаришга киришди. У бу лавозимда пенсияга чиққан Перес де Куэльяр ўрнини эгаллади. Жаҳон ҳамжамияти тарихи [illegible] илк бор Африка вакили БМТ Бош котиби бўлди.

● АҚШ Президенти Жорж Бушнинг Австралия, Сингапур, Жанубий Корея ва Японияга 12 кунлик сафари давом этмоқда. Бу сафар давомида асосан савдо-иқтисодий ҳамда ҳарбий ҳамкорлик масалаларини муҳокама этиш кўзда тутилмоқда.

Иқтисодий мавзуда

ЯХШИ ИШЛАСАК РЕЖАЛАР ОСОН КЎЧАДИ

ЎТГАН йил республикамиз, қолаверса пойтахтимиз ҳаёти ижтимоий-сиёсий воқеаларга бой бўлди. Шулардан энг муҳими — Ўзбекистонимизнинг мустақилликка эришгани бўлди. Бу эса ўз навбатида ҳар бир Мустақил Ҳамдўстлик Давлати ўзининг сиёсати ва иқтисодиётини ўзи юритиш имкониятини беради.

Ана шу мустақил давлат шароитида маҳсулот етказиб бериш, режаларни бажариш иқтисодий ютуқларнинг энг муҳим омили бўлиб хизмат қилиши табиий. Шундай экан, ўтган йили шаҳар корхона ва ташкилотлари ўтган йилги режаларни қандай бажарди? Шу корхона ҳамда ташкилотлар бу йил қандай режалар тузмоқда? Мухбиримиз шу каби саволлар билан Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия комитети раисининг ўринбосари, шаҳар режа комиссиясининг раиси Баходир ЙЎЛДОШЕВга мурожаат қилди.

— Тўғрисини айтиш керак. Ўтган йили мамлакатимиз бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида ишлашга туфайли иқтисодий жиҳатдан анча мураккаб йилни бошдан кечирди. Айниқса иқтисодиётнинг анча оқсаши, кўп корхоналарда ишлаб чиқаришнинг пасайиши, шартномалар тўлалигича бажарилмаслиги, натижада дўконларимизнинг бўшаб қолиши бунга мисол бўла олади. Лекин шуни ҳам айтиш жоизки, республикамиз раҳбариятининг иқтисодий сиёсатни тўғри йўлга қўйганлиги натижасида бизда бу жараён анча енгил кўчди. Масалан, ўтган йили мамлакатимизда асосий кундалик эҳтиёж молларига нарх-наво 3—4 баравар ошди. Бироқ республикамизда инсон ҳаёти учун энг зарур бўлган нон ва нон маҳсулотларига нарх кўтарилгани йўқ. Дўконларда нон танқислигини ҳам бошқа республикалар каби унча сезганимиз йўқ.

Энди шаҳар корхона ва ташкилотларидаги режаларнинг бажарилишига келсак, мамлакатимиздаги иқтисодий қийинчиликларга қарамасдан, йилни анча яхши якунладик. Бунга мисол тариқасида шаҳар корхона ва бирлашмаларида ўтган йилги режаларнинг ошириб бажарилганлигини келтирса бўлади. Пойтахтимизнинг жами 205 корхона ва бирлашмаларида ўтган йили 9 миллиард сўмга яқин маҳсулот ишлаб чиқарилди. Ишлаб чиқариш фаолиятидан 862 миллион сўмлик фойда олинди.

Ҳозир шаҳарда 177 та халқ истеъмол буюмларини ишлаб чиқарадиган корхона ва бирлашмалар фаолият кўрсатиб турибди. Улар ўтган йили 6 миллиард сўмдан ортиқ кундалик эҳтиёж молларини ишлаб чиқарди. Ўсиш суръати 1990 йилга қараганда 108,3 фоизни ташкил этди.

Аммо шу ютуқларга қарамасдан ўтган йили баъзи бир корхоналар режаларини уддалай олишмади. Бунинг сабабларидан бири юқоридаги корхоналар ишлаб чиқараётган маҳсулотларнинг нархи жуда пастлигидадир. Иккинчидан тўғри алоқаларнинг бузилиши. Ва ниҳоят учинчиси корхонани қайта таъмирлаш ва кенгайтиришнинг чўзилиб кетганлигидадир.

Шунингдек, қурилиш ташкилотларида ҳам ўтган йили муайян ютуқларга эришилди. Ўтган йили 900 минг квадрат метрга яқин турар жой бинолари фойдаланишга топширилди. Энг муҳими ҳар йили оқсоқланиб келаётган мактаб ва мактабгача тарбия муассасалари қурилиши муваффақиятли бажарилди.

Юқорида таъкидланганидек, мамлакатимиз иқтисодиётининг танглигига қарамасдан ўтган йили республикамиз, хусусан пойтахтимиз корхона ва ташкилотлари анча муваффақиятларга эришди.

— Баходир Ғаниевич, мана Ўзбекистон мустақил давлат сифатида Янги йилни кутиб олди. Шундай экан, республикамиз [illegible] қандай иқтисодий сиёсат юргизилади? Шу йилги режалар қандай?

— Корхона ва бирлашмаларда бу йил 9,5 миллиард сўмга яқин маҳсулот ишлаб чиқарилиши режалаштирилган. Ўсиш суръати ўтган йилга қараганда 105 фоизгача етказилади. Халқ истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш бу йил 7 миллиард сўмдан оширилади. Бу борадаги ўсиш 115,7 фоизга етказилади.

Ўзбекистоннинг мустақилликка эришгани муносабати билан бошқа режалаштириш иқтисодий [illegible] ҳам анча ўзгаришлар бўлди. Ҳозир асосий кучни қўшма корхоналарни бунёд этиш, уларни кенгайтиришга қаратганмиз. «Совпластитал», «Узюксал», «Узтурк» ва ҳозирги пайтда ишлаб турган ўнлаб корхоналар шулар жумласидандир. Жанубий Корея фирмалари ёрдамида ишлаётган «Зенит» заводида видеомагнитофон ишлаб чиқарилиши ўзлаштирилмоқда. Совет-Испан «Медиз» қўшма корхонаси эса ҳозирнинг ўзида [illegible] ортиқ бир марта ишлатиладиган шприцлар ишлаб чиқарди. Айни пайтда шаҳримизда қўшма корхоналарнинг 70 таси ҳамда 28 та чет эл фирмаларининг филиаллари рўйхатга олинган. Бундан ташқари шаҳримизда «Мадраҳим» ва «Саид Али» каби хусусий корхоналар фаолият кўрсатмоқда.

Ундан кейин шаҳримизда бор корхоналар маҳсулотларининг хилма-хиллиги оширилиши кўзда тутилмоқда. Масалан, шу йили электр плитаси, кир ювиш машиналари, «Семурғ» ойнаи жаҳонини ва бошқа халқ истеъмол буюмларини ишлаб чиқаришни мўлжаллаб қўйганмиз.

Ҳозирнинг ўзида шаҳарда 2738 та ширкат, 1380 та кичик корхона, жамоа пудрати асосида ишлайдиган 139 та корхона, 97 акционерлик жамияти ва бошқалар рўйхатга олинган. Бундан кейин ҳам бу борадаги ишларимизни ривожлантираверамиз.

Гапимнинг охирида шуни ҳам айтиб қўйишим керакки, юқоридаги режаларни бажариш бу йил жуда қийин бўлади. Масалан, шаҳар бўйича бу йил ўтган йилгидан ҳам кўпроқ турар жой бинолари, мактаб ва мактабгача тарбия муассасаларини фойдаланишга топширишимиз керак. Лекин Россия ва бошқа баъзи республикаларда шу йилдан бошлаб «эркин нарх» йўлга қўйилмоқчи. Бу — бозор талаби. Бироқ биз кўплаб хом ашёларни ўша ёқдан оламиз. Бу йил шу хом ашё маҳсулотларига нархнинг яна бир неча марта ошиши кутилмоқда. Агар нарх-наво ошиб кетса, режалаштирган нарсаларимиз амалга ошмай қолиши турган гап. Чунки бунга бизнинг маблағимиз етарли эмас. Айниқса бу қурилиш ташкилотларига ўз таъсирини кўпроқ ўтказади. Мисол учун ҳозирги нархда биз учун мингта уй қурсак, нарх-наво уч марта ошса, ўша пулга мингтагина бинони кўтаришимиз мумкин. Нимага деганда кўплаб қурилиш материалларини бошқа ҳудудлардан оламиз.

Шунинг учун жорий йилда фойда келтираётган корхоналар қанчалик яхши ишласа, режаларни бажариш шунчалик осон кўчади.

Суҳбатдош Ғулом ЮСУПОВ.

Меҳнат жамоаларида

СИФАТИ АНЧА ОШДИ

БОЗОР иқтисодиёти шароитида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифатини янада яхшилаш ва замонавий турларини кўпайтиришни тақозо этмоқда. Шу мақсадда кейинги пайтларда Ф. Хўжаев номли 1-пойабзал фабрикасида янги моделли [illegible] маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. [illegible] пойабзал ишлаб чиқариш [illegible] оширишга қаратилган.

[illegible] хизматни тикув бўлими устаси Дилором Машрапова. Бўлиммизда асосан аёллар ишлашади. Кўп йиллардан меҳнат фаолиятини шу ерда бошлаган Нина Мелехова ва Раиса Непоняшниковалар ёшларга мураббийлик қилишади. Бирлашмамиз ишчилари бир-бирларига доим ёрдам беришади.

— Қўлга киритаётган ютуқларимизда механигимиз Абдусамат Нурмуҳамедовнинг ҳам ҳиссаси бор. Бирорта машина тўхтаб қолса, у тезда ёрдамга келади, камчиликларни бартараф қилиб, машинани созлаб беради, — дейди тикув бўлими ишчиси Риҳсихон Назарова.

Кейинги уч-тўрт йил ичида бирлашма режа-топшириқларини ортиғи билан бажариб келмоқда. Ўтган йилнинг ўн бир ойи давомида бу жамоа меҳнаткашлари савдо шаҳобчаларига 110 миллион 510 минг сўмлик, яъни 5 миллион 804 минг жуфт ёш болалар, ўсмирлар, эркаклар ва аёллар учун мўлжалланган турли нусхалардаги юқори сифатли замонавий оёқ кийимлар етказиб берди. Корхонада Янги йилнинг биринчи кунидаоқ иш қизғин паллада олиб борилмоқда.

Ойшахон ҚУРБОНОВА.

СУРАТЛАРДА: ёш ишчи Саодат Муҳиддинова 2-модель цехида пойабзалнинг устки қисмини тайёрлаш жараёнларини бажаради. Сифатли қилган иши учун жамоа ўртасида ҳурматга сазовор. 9-цехнинг ишчиси Тўйчи Ёдгоров ва цех бошлиғи ўринбосари Шоирахон Назаровалар ҳам ҳар бир оёқ кийимнинг сифатига катта эътибор беришади. Улар тайёрлаган маҳсулотга ўтган йил давомида бирорта ҳам эътироз бўлгани йўқ.

Муаллиф суратлари.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

РЕСПУБЛИКА МАҲАЛЛИЙ САНОАТИНИНГ ЭНГ ЯХШИ ИБРАТ КЎРСАТГАН БИР ГУРУҲ ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, маҳаллий саноатни ривожлантиришга қўшган ҳиссаси ва аҳолини халқ истеъмол товарлари билан таъминлашда фаол иштироки учун қуйидагилар мукофотлансин:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН:

Абдувосиқов Ҳасан Ғафурович — Тошкент «Металлообработка» бирлашмасининг шофёри

Гуляк Семен Ефимович — Ўзбекистон Республикаси Маҳаллий саноат вазирининг ўринбосари

Зиляев Николай Васильевич — Ўзбекистон Республикаси Маҳаллий саноат вазирлигининг шуъба мудири

Эргашева Ҳури — Тошкентдаги «Полимэр» ишлаб чиқариш бирлашмаси цехининг калавaловчиси

Капустина Галина Александровна — «Узгипроместпром» илмгоҳининг бўлим бошлиғи

Каримова Муяссар Саидвалихўжаевна — электр рўзғор асбоблари ва хўжалик моллари Тошкент бирлашмасининг йиғувчиси

Ларичева Татьяна Сергеевна — Маҳаллий саноат вазирлиги молия, ҳисоб-китоб, назорат ва хўжалик фаолиятини таҳлил этиш бошқармасининг бошлиғи

Мартиросова Жана Дмитриевна — Тошкент шаҳридаги «Октябрь 50 йиллиги» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори

Метлица Маргарита Григорьевна — Маҳаллий саноат режалаштириш-иқтисод бошқармасининг бошлиғи

Мирҳабибов Мираҳмад Мирҳабибович — «Шарқ» пойафзал ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори

Муҳаммаджонов Туроп — Тошкент «Шарқ гули» бадиий ишлаб чиқариш бирлашмасининг рассоми

Фарахутдинова Рашида Зиятхановна — Тошкент шаҳридаги «Октябрь 50 йиллиги» номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг тикувчиси

Филатов Виктор Андреевич — Тошкент шаҳар саноат комбинатининг [illegible]

Ҳакимова Ширин — «Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг тикувчиси

Шомуротов Шоёқуб Шоилесович — «Узместстрой» трестининг Тошкентдаги кўчма механизациялашган колоннаси бўёқчиси

Йўлдошев Қаҳрамон — Тошкент мебель ва ёғочга ишлов бериш «Файз» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ҳайдовчиси

ҚУЙИДАГИ ЎРТОҚЛАРГА ФАХРИЙ УНВОНЛАР БЕРИЛСИН

«ХИЗМАТ КЎРСАТГАН БИНОКОР»:

Қозоқхонов Авазхон Самайддинович — вазирнинг биринчи ўринбосари

«ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНОАТ ХОДИМИ»:

Барагунов Израил Ҳамитович — вазирнинг биринчи ўринбосари — район-шаҳар саноат комбинатларини ривожлантириш бош бошқармасининг бошлиғи

Маърупов Жаъфар — Мебель ремонт қилиш ва тайёрлаш ихтисослашган корхонаси цехининг бошлиғи

Маннопов Фазлилла — Маҳаллий саноат [illegible] бошқармаси бошлиғи

Мирзаев Мансур — Тошкент шаҳар маҳаллий мусиқа асбоблари экспериментал фабрикаси мусиқа асбоблари [illegible]

Парпибоева Нодира Каримовна — [illegible] бадиий ишлаб чиқариш бирлашмасининг [illegible]

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 1991 йил 28 декабрь.

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ РАЁСАТИНИНГ ҚАРОРИ

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ОЛИЙ КЕНГАШИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Узбекистон Республикаси Олий Кенгаши қарор қилади:

Ун иккинчи чақириқ Узбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари тўққизинчи сессияси 1992 йил 4 январда Тошкент шаҳрида чақирилсин.

Узбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 31 декабрь.

Ун иккинчи чақириқ Узбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари тўққизинчи сессиясида қараб чиқиш учун қуйидаги масалаларни киритиш мўлжалланмоқда:

1. Марказий сайлов комиссиясининг Узбекистон Республикаси Президенти сайлови ҳамда Узбекистон Республикаси давлат мустақиллиги тўғрисидаги референдум якунлари ҳақидаги маърузаси.

2. Мустақил давлатлар ҳамдўстлигини тузиш тўғрисидаги битимни ҳамда протоколни ратификация қилиш ҳақида.

3. «Узбекистон Республикаси ва Туркия Республикаси ўртасидаги алоқаларнинг асослари ва мақсадлари тўғрисида»ги шартномани ратификация қилиш ва Узбекистон Республикаси билан Туркия Республикасининг иқтисодиёт ва савдо-сотиқ соҳасидаги битимни маъқуллаш ҳақида.

4. Озарбайжон Республикаси, Арманистон Республикаси, Беларусь Республикаси, Грузия Республикаси, Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси, Молдова Республикаси, Россия Федерацияси, Тожикистон Республикаси, Туркманистон ва Украинанинг давлат мустақиллигини тан олиш тўғрисида.

5. Узбекистон Республикасининг 1992 йил биринчи кварталига мўлжалланган фавқулодда бюджети тўғрисида.

6. «Узбекистон Республикасида халқ таълими тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳақида.

7. «Узбекистон Республикасида алоқа тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳақида.

8. «Узбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳақида.

9. «Узбекистон Республикасида халқ депутатини чақириб олиш тартиби тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳақида.

Сессияда кўриб чиқиш учун бошқа масалаларни ҳам киритиш мўлжалланмоқда.

ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

БАЙРАМЛАР ва бошқа тадбирларни ўтказиш пайтида Тошкент шаҳри устидаги ҳаво бўшлиғидан фойдаланишни тартибга солиш мақсадида халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия комитети «Наврўз» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси қошида ҳавода учиш бўлимини ва унинг мувофиқлаштириш хизматини ташкил этишга қарор қилди. Бу бўлим ва шу хизмат зиммасига ташкилотларга намунали чиқишлар учун ҳаво бўшлиғидан фойдаланиш ва ҳаво ҳаракати бошқаруви ягона тизимининг зонал маркази билан келишган ҳолда учишларни амалга ошириш ҳуқуқини берди.

Осмонда учиш бўлими фаолиятидан тушган маблағнинг бир қисмидан «Наврўз» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмасининг умумшаҳар байрамларини ўтказиш пайтидаги молиявий мақсадларда фойдаланиш таклиф этилди.

ЎРТА ОСИЁДА ЯГОНА

ҲАМЗА районидаги тайёра ишлаб чиқарувчи бирлашма Ўрта Осиёда ягона бўлиб, довруғи нафақат мамлакатимизда, балки чет элга ҳам машҳурдир.

Тонг саҳар ва кечки пайт корхонанинг тўрт эшиги хизматга келаётган ва кетаётганлар билан гавжум бўлади. Дарбозалар оралиғи бир неча чақирим масофада бўлганлиги сабабли, корхонада ички автобуслар хизматда бўлади. Тушлик учун бир неча ошхона, буфет ва чойхоналар мавжуд. Саноат, китоблар дўкони, кўчма сабзавот ва мева сотувчи шохобчалар ишчиларнинг узоғини доимо яқин қилиб келмоқда. Хуллас, ишлаш учун ҳамма шароит муҳайё.

40 мингга яқин ишчи ва хизматчиларни иш билан таъминлаб турган бирлашма яна кўплаб бошқа истеъмол маҳсулотларини ишлаб чиқаради. Болалар аравачаларининг 10 хили, кичкинтойлар каравоти, эсдалик буюмлари ва шунга ўхшаш уй-рўзғор учун зарур анжомларнинг 60 га яқин тури ва бошқалардан иборатдир.

Корхона ҳозир 2 мингдан ортиқ корхоналар билан шартнома тузган. Шунингдек, яна бошқа замонавий ва қулай техника дастгоҳлари ва хом ашёлар бирлашмага «Авмаэкспорт» орқали чет эл мамлакатларидан келтирилади.

— Ҳозирги кунда четдан хом ашё олиш қийин бўлиб қолди, — дейди бирлашма фаолларидан бири Абдуҳамид Ғаниҳонов. — Лекин, шунга қарамай маҳсулотларни қиммат нархга бўлсада, сотиб олиш учун ҳаракат қиляпмиз. Бундан 10—15 йиллар илгари корхона ойига 7—8 та тайёра ишлаб чиқарар эди. Ҳозирга келиб битта, баъзан эса аранг иккита тайёра ишлаб чиқаряпмиз. Бизнинг Ил—76 тайёраларимиз Ҳиндистон, араб ва бошқа мамлакатларнинг [illegible] катта бўлайтир. Ил—114 тайёраси [illegible] [illegible]

Эльмира ЖАЛИЛОВА.

МАМЛАКАТИМИЗНИНГ ҳарбий-саноат мажмуида фаолият кўрсатаётган корхоналар энг қудратли ва иқтисодий жиҳатдан мукаммал ва мустаҳкам, унда меҳнат қилаётган ходимлар ўта малакали ҳисобланишади. Лекин бу корхоналар билан давомлар сир сақлангани учунми, улар ҳақида кўп нарса билмасдик. Шукрки, ўзгаришлар, ислоҳотлар шабадаси уларга, ҳарбий-саноат мажмуаси корхоналари ҳам халқ истеъмоли буюмларини ишлаб чиқаришга қайта ихтисослашмоқда. Бинобарин бир вақтлар бизлар учун тақа-тақ беркилган эшиклар очилмоқда, тўсиқлар олинмоқда.

Тошкентдаги «Фотон» ишлаб чиқариш бирлашмаси саноат электроникаси тармоғининг корхоналари ўртасида энг кексаларидан бири. Бир пайтлар «лампа заводи» деб аталмиш мазкур бирлашма ўттизинчи йилларда Ўзбекистон пойтахтига манзил қурганди. Бугунги кунга келиб, «Фотон» йирик саноат корхонаси бўлиб, маҳсулоти нафақат мамлакатимизда, балки чет элларда ҳам харидоргир ҳисобланади.

Хўш, «Фотон» ишлаб чиқариш бирлашмаси мисолида ҳарбий-саноат мажмуаси корхоналари ҳаёти қандай? Ўзгаришлар жараёни бу ерда қай тахлитда давом этмоқда? Юқоридаги саволларга жавоб олиш мақсадида бирлашманинг бош корхонаси ҳисобланмиш электротехника заводининг ташқи таъминот бўлими етакчи мутахассиси, катта муҳандис Жалол Жўрақуловга мурожаат қилдик.

— Жалол ака, суҳбатимизнинг бошида бирлашма тўғрисида қисқача маълумот берсангиз.

— Бирлашма Мудофаа Вазирлигининг буюртмаларига асосланган йирик саноат корхонаси бўлиб, унинг таркибида бир неча мустақил заводлар ва Андижон вилоятининг Советобод шаҳрида, Наманган вилоятининг Чуст шаҳрида, Хоразм вилоятининг Дружба шаҳрида, шунингдек Чирчиқ ва Ангренда филиаллари фаолият кўрсатяпти. Бирлашмада 10 минг кишидан зиёд ишчи-хизматчилар меҳнат қилишади. Биз айтганимиздек, бирлашма маҳсулотининг аксарият қисми Мудофаа Вазирлигининг алоҳида буюртмаларига асосланган ҳолда ишлаб чиқарилади. Шу билан бирга, бирлашманинг бош заводида махсус цех ва филиалларда халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқарилмоқда. Боз устига ўзгаришлар туфайли саноат корхоналари қайта ихтисослашиб халқ истеъмоли буюмларини ишлаб чиқаришга ўтаяпти. Бизнинг бирлашма ҳам бу ишдан четда қолгани йўқ. Келажакда бирлашмамиз халқимизни замонавий радиоэлектроника жиҳозлари билан таъминлайди деган умиддамиз.

— Сизга маълумки, мамлакатимиз миқёсидаги сиёсий, иқтисодий таназзул йиллар давомида шаклланган хўжалик алоқаларининг узилишига, таъминотнинг кескин ёмонлашишига олиб келди. Шу аснода бошқа саноат корхоналари каби мураккаб вазиятга тушиб қолган ҳарбий-саноат мажмуаси корхоналари бирлашмага ҳам хосми? Ёки «ҳомийлар»нинг қувватли сабаб мазкур муаммолар сизнинг корхонангизни четлаб ўтдими?

«Тўқайга ўт кетса, хўлу қуруқ баравар ёнади» дейди халқимиз. Айни маънода кейинги пайтларда қад ростлаган иқтисодий муаммолар бизни ҳам анча қийнаб қўймоқда. Бизнинг таъминотчи-шерикларимиз ҳам ўз шартномавий мажбуриятларини бажаришмаяпти. Натижада корхонамиз ўта зарур хом ашё танқислигини бошидан кечирмоқда. Илгариги алоқаларнинг йўқ қилиниши, унинг устига эса бошқа бирор бир хўжалик тизимининг йўлга қўйилмаганлиги натижасида бирлашма ишлаб чиқариш қувватлари пасаймоқда, маҳсулот ҳажми камаймоқда. Охир-оқибатда ишчи-хизматчиларимизнинг иш ҳақи ярмига тушиб қолмоқда.

— Кечирасиз, таъминотчи-шерикларингиз ҳам ҳарбий саноат мажмуасига қарашлими? Агар мумкин бўлса уларнинг энг асосийларини қайд этиб ўтсангиз.

— Ҳа, аксарият таъминотчи корхоналар шу қудратли ҳарбий-саноатга тегишли. Бирлашмамиз олдидаги шартномавий мажбуриятларини бажармаган, боз устига кейинги йилларга мўлжалланган шартнома имзоланишини хавф остига қўйган корхоналар қаторига Воронеждаги «Фотон», Нижний Новгороддаги «Экран», Белгороддаги «Ресурс», Йошкар-Оладаги «Контакт», Ригадаги «Альфа», Вильнюсдаги «Вариантас» заводларини келтириш мумкин.

— Хўш, у ҳолда бирлашманинг нисбатан бир маромда фаолият кўрсатиши учун зарур хом ашёларни қай йўл билан ундирмоқдасиз?

Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

УМИДБАХШ ТАМОЙИЛ

— Халқимизда «Бор товоғим, кел товоғим» деган ажойиб нақл бор. Бозор билансиз, корхоналар бир-бирлари ўртасида бартер шартномалари, яъни молга мол айирбошлаш асосида таъминотни йўлга қўйиш одат тусини олди. Биз ҳам бир пайтлар қатъий тартибда олган хом ашёни бугунги кунда халқ истеъмоли маҳсулотларининг бир қисмига айирбошлаш эвазига олаяпмиз.

— Кечирасиз-у, лекин маҳсулотингизнинг аксар қисми ҳарбий мақсадларга мўлжаллангандир, кейин...

— Тўғри, бу маҳсулотга тескари ҳеч кимнинг эҳтиёжи йўқ. Биз рангли телевизор ишлаб чиқарила бошлаганини биласиз. Ган шундан, Советободдаги филиалимиз микроэлектроника кўпайтиргичларини ишлаб чиқаради ва бирлашма бу маҳсулотни телевизор ишлаб чиқараётган Москва, Витебск, Львов заводларининг маҳсулотига айирбошлайди. Кейин эса рангли телевизорларни ўзига керакли маҳсулот эвазига таъминотчи корхоналарга тўлаяпмиз.

— Бирлашмада ишлаб чиқарилаётган халқ истеъмоли буюмлари ҳақида ҳам бир-икки оғиз гапириб берсангиз.

— Республикамиз дўконларига бизнинг корхона ёрлиғи билан «Электреша» мусиқа ўйинчоқлари, «Девост» декодерлари, уй жиҳозлари, рангли мусиқа қўнғироқ ва бошқа ўнлаб буюмлар ишлаб чиқаради. Айниқса рангли мусиқа жиҳозига талаб анча кучли.

— Ўзгаришлар натижасида корхонанинг ихтисоси ўзгарадими? Қандай халқ истеъмоли буюмларини қўшимча ишлаб чиқаришни режалаштиргансизлар?

— Замона зайли билан қуролланишга чек қўйилаяпти, мавжуд қурол-яроғларни қисқартириш борасида муайян ишлар қилинаяпти. Шу маънода, бу умидбахш тамойил бизнинг бирлашмани ҳам четлаб ўтгани йўқ. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг асосий қисмини халқ эҳтиёжи учун мўлжаллаш бизнинг яқин келажакдаги мақсадимиздир. Бу борада анча ишлар ҳозирги кунданоқ қила бошланаяпти. Масалан яқинда бирлашма бош директори Канадага бориб халқ истеъмоли буюмларини ишлаб чиқариш учун мўлжалланган 5 миллион долларлик дастгоҳ, асбоб-ускунага шартнома тузиб келди. Ишлаб чиқариш қувватларини ошириш ҳисобига, бирлашма яқин орада уй-рўзғор учун ўта зарур дазмоллар чиқаришни йўлга қўйиш ниятида. Дастлабки тахминларга қараганда бу дазмоллар ўзининг ташқи кўриниши ва сифати бўйича машҳур «Зат» фирмасининг дазмолларидан асло қолишмайди.

Бундан ташқари яқиндан бошлаб бирлашма қошида «Нур» фирма дўкони фаолият кўрсата бошлади. Унинг пештахталарида бирлашма цехларида чиқарилган халқ истеъмоли моллари, алмашлаш асосида бошқа турдош корхоналардан келтирилган халқ истеъмоли буюмлари, жумладан телевизорлар, телефонлар, фотоаппаратлар, радиотелефонлар ва бошқа ўнлаб замонавий телерадиожиҳозлар келишилган нархларда сотилади.

— Сир эмаски, ҳозирги кунда саноат корхоналари ўз маҳсулотларининг маълум қисмини ходимларни озиқ-овқат ва саноат моллари билан таъминлаш мақсадида айирбошлайди. Шу аснода бу муаммо ўз маҳсулотига ўзи эгалик қила олмайдиган бирлашмани қийин аҳволга солиб қўймаяптимикин?

— Ҳақиқатан таъминот бобида ишчи-хизматчиларимиз анча қийналишмоқда. Кеч кузда Омскдан картошка келтира олдик, холос. Яхшиям бирлашма ҳудудида фаолият кўрсатаётган Мансур Аҳмедов раҳбарлигидаги «Кеш» ширкати жонимизга оро кираяпти. Бу ширкат бирлашма маъмурияти билан икки томонлама фойдали шартнома асосида ишчи-хизматчиларимизга сариёғ, пишлоқ, қатиқ, консерва маҳсулотларини сотади. Бунинг эвазига эса бирлашма маъмурияти мазкур ширкат учун завод ҳудудида баъзи бир савдо-сотиқ имтиёзлари билан таъминлайди. Хуллас, сотувчи ҳам, харидор ҳам хурсанд.

— Келинг энди суҳбатимизни маънавий қадриятларимиз томонга бурсак. Билишимча, бирлашма меҳнат аҳлининг бешдан бирини маҳаллий миллатга мансуб ишчи-хизматчилар ташкил этаркан. Лекин шу билан бирга муҳандис-хизматчи ходимлар орасида биз уларни кам учратдик.

— Ҳақиқатан бирлашма миқёсида муҳандис-хизматчи ходимлар орасида маҳаллий миллатга мансублари бор-йўғи бир фоизни ташкил этади, холос. Аҳволнинг бундай номутаносиблигига баъзи сабаблар мавжуд. Биринчидан электроника яқин-яқинларгача ўзбеклар орасида у қадар машҳур ва оммабоп соҳа эмасди. Бунга сабаб менимча шундаки, бу соҳадаги барча адабиёт-қўлланмалар рус тилида, боз устига электроника услубшунослиги шу қадар мураккабки, очиғи уни ўзбекчага ағдарган тақдирда ҳам кўпчилик тушунавермайди. Шукрки, кейинги беш-ўн йил ичида республика электроника саноатида «янги тўлқин» вакиллари пайдо бўлдики, ишонч билан айтиш мумкин, энди бу соҳадаги ўзбек муҳандислари, мутахассисларининг салмоғи орта боради. Бунга мисол сифатида камчилик бўлсада бирлашмада шаклланаётган ёшларни «Ал-Хоразмий», «Миконд» заводларидаги шаклланиб бўлган мутахассисларни келтириш мумкин.

Толиб НУРМУҲАМЕДОВ.

Тошкент қурилиш транспортига қарашли 1-автокорхона чилангар-таъмирловчиси Ўктам Раҳматов шу соҳада 30 йилдан буён меҳнат қилади. Унинг бажарган ишидан барча миннатдор. Шуниси қувончлики, Ўктам ака таъмирлаш соҳасида юқори тажрибага эга. Яхши меҳнат қилиш билан бирга Ў. Раҳматов ёшларга ҳам чилангар-таъмирловчилик сирларини ўргатиб бормоқда.

СУРАТДА: Ўктам Раҳматов навбатдаги машинани кўздан кечирмоқда.

Равиль Альбеков сурати.

Раҳмдил ва меҳр-мурувватли бўлайлик

ГИНАЛАР ЭСКИ ЙИЛДА ҚОЛСИН

МАНА тўрт ойдирки, республикамиз узра мустақиллик шамоли эсмоқда. Лекин бу мустақилликка кўпчилик ўйлаганчалик осонликча эришилгани йўқ. Республика раҳбариятининг саъй-ҳаракати, кўп миллатли Ўзбекистон аҳолисининг мустаҳкам жипслиги бунга замин яратди. Халқимиз эркин нафас ола бошлаб, бунёдкорлик ва яратувчанлик ишларини авж олдирди. Яъни суръатни бир дам ҳам бўшаштирмай, илдамроқ ва унумлироқ меҳнат қила бошлади. Турмушимиз оғирлашиб, нарх-наво кундан-кунга ошиб бораётган ҳозирги иқтисодий танглик шароитида ҳам одамлар чеҳрасидан табассум, юзларидан нур балқиб турибди. Чунки халқимиз даҳшатли қатағон йилларини ҳам, Улуғ Ватан уруши йилларидаги қаҳатчиликни ҳам, эллигинчи ва саксонинчи йиллардаги турғунлик даврини ҳам бошидан кечирган.

Ўзбек халқи ҳамма қийинчиликларга бардош бериши, бошига оғир мусибат тушганида ҳам ўзлигини англай олиши, ҳазилкашлиги ва дилкашлилиги, меҳмоннавозлилиги ва қўли очиқлиги билан бутун жаҳонга донг таратган.

Қайси бир ўзбек хонадонига қадам ранжида қилманг, сизни очиқ чеҳра билан қарши олишади. Зеро, бу бизнинг асрдан-асрга, авлоддан-авлодга ўтиб келаётган азалий одатимиз. Шу боисдан ҳам ахлоқ-одоб, юриш-туриш, маънавий қадриятларни тиклаш ва миллий анъаналарга содиқ қолиш борасида бошқа қардош халқлар биздан ўрнак олишга ҳаракат қиладилар.

Халқимиз — болажон халқ. Шу сабабдан бўлса керак республикамизда, хусусан пойтахтимизда серфарзанд оилалар жуда кўп. Хонадонлардаги ширин-ширин болакайларнинг шодон қаҳ-қаҳасини эшитиб ва келин билан қайнона ҳамда келинлар ўртасидаги яқинликни кўриб кжим ҳам қувонмайди дейсиз! Аммо шунга қарамай баъзан бир-бирига туҳмат тоши отиб, санманга бориб қолган қўшнилар ва қайнона-келинлар ҳам учраб туради. Шу боис меҳр-оқибат ва яхши қўшничилик ҳақидаги мулоҳазаларни билиш учун шаҳримиз маҳаллаларида истиқомат қилувчи бир қанча оилаларнинг хонадонларида бўлдик.

— Ҳақиқатан ҳам кейинги пайтда одамлар орасида меҳр-оқибат йўқолиб боряпти, — дейди «Чилонзор» маҳалласида яшовчи оила бошлиғи, уруш ва меҳнат фахрийси Йўлдош ота Умаров. — Ўн нафар фарзандим, (шуларнинг учтаси ўғил, еттитаси қиз) ўнлаб невара ва чевараларим бор. Болаларимнинг ҳаммасини уйли-жойли қилганман. Ҳозир чол-кампир кенжа фарзандим билан бирга яшаяпмиз. Келинларим барака топишсин, жуда меҳнатсевар ва одобли. Ҳурматимизни ўрнига қўйишади. Бир-бирлари билан жуда аҳил. Билмаган нарсаларини умр йўлдошимдан сўраб ўрганишади. Бирон марта ҳам жанжаллашганларини билмайман. Ваҳоланки, ҳаётимда меросхўр бўлиш учун мол-мулк ва бир қарич ер талашиб қирпичоқ бўлган ака-укалар, опа-сингиллар ва овсинларни кўп кўрганман. Бу бир кам дунёда жой талашиб, бир-биримизга туҳмат қилишимизга ҳожат бормикин? Орттирилган мол-мулк ва уй-жой ҳаммамиздан қолади. Ҳеч ким унга абадий эгалик қила олмайди.

Ҳар ким вақти-соати келиб бу фоний дунёдан кўз юмади. Шунинг учун, азизлар, гинахонликни йиғиштирайликда, аҳил ва тотувликда яшайлик.

— Яхши қўшничиликда ҳам гап кўп, — дейди биз билан суҳбатда «Коминтерн» маҳалласида истиқомат қилувчи оила бошлиғи Абдулазиз Абдулҳаев. — Маҳалламизда асосан ўзбеклар яшайди. Қўшниларимиздан биронтасиникида тўй ёки маърака бўлса ҳаммамиз ёрдамга чиқамиз. Агар зарур бўлса, моддий ёрдам кўрсатамиз. Зеро, ҳаёт шуниси билан гўзалда. Маҳалла комитети биноси эскириб, яроқсиз ҳолга келиб қолганди. Яқинда маҳалла аҳли биргалашиб янги бинони қуриб битказдик. Бу хайрли ишга ҳамма ўз ҳиссасини қўшди. Энди бу ерда фуқароларни қабул қилиш хонасидан ташқари мажлис ўтказадиган ва ҳордиқ чиқарадиган хоналар ҳам мавжуд. Хуллас, тотувлик ва яхши қўшничиликка нима етсин. Тилагим шуки, ота-боболаримиздан қолган анъаналарни янги йилда ҳам давом эттираверайлик.

— Бешқайрағоч мавзесидаги хонадонлар исталган вазиятда бир-бирларига ёрдам қўлини чўзишга тайёр туришлари билан бошқа маҳаллалардаги хонадонлардан фарқ қилади, — дейди ушбу мавзеда яшовчи оила бошлиғи Қосим Обидов. — Қўшниларимдан нолимайман. Ҳаммалари оқ-қорани таниган, катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган одамлар. Агар биронта оилада ака билан уканинг ёки қайнона билан келиннинг муросалари келмай қолса маҳалла фаоллари билан ўртага тушиб, уларни яраштириб қўямиз ва келгусида диёнатли бўлишга чақирамиз. Керак бўлса ҳашар уюштириб, ариқларни тозалаймиз ва кўчаларни тартибга келтирамиз. Айтмоқчиманки, маҳалламизни ободонлаштириш борасидаги хайрли ишларда қатнашишдан ҳеч ким бош тортмайди. Шунинг учун ҳам қўни-қўшнилар орасида бир-бирларига қуда-анда бўлиб, қиз олиб, қиз бериш ҳоллари кўплаб учрамоқда.

— Маҳалламиз ташкил қилинганига кўп вақт бўлгани йўқ, — дейди бир пиёла чой устидаги суҳбатимизда «Иттифоқ» маҳалласидаги кўп қаватли уйлардан бирида яшовчи оила бошлиғи Тоживой Довудов. — Бу ерга кўчиб келганимизга 20 йилдан ошди. Дастлабки кезларда ҳеч кимни танимасдим. Чунки дом шароитида қўни-қўшнилар билан алоқа боғлаш жуда мушкул. Гўё тўрт деворнинг ичида қамалиб ётгандек ҳис қилардим ўзимни. Аста-секин ўзбек оилалари кўпайгач, ўзаро келишиб тўй ва бошқа маросимлар ўтказиш учун пул тўплаб, идиш-товоқлар ва чойнак-пиёлалар сотиб олдик. Ҳозир тўйларимиз миллий анъаналарга амал қилинган ҳолда жуда файзли ўтмоқда. Ортиқча чиқимларга, ҳашамдорликка йўл қўйилмаяпти. Яқинда ўз кучимиз билан маҳалла комитети биноси, чойхона ва новвойхона қурдик. Бирон-бир тадбир ўтказиладиган бўлса, олдиндан чойхонага йиғилиб маслаҳатлашиб оламиз. Хуллас, кўп қаватли уйларда ҳам бир-биримизга меҳр-оқибатли бўлиб, қўни-қўшничиликни тиклаш ўзимизнинг ташаббускорлигимизга боғлиқ экан.

Исмоил ЗОИРОВ.

TABANI GROUP OF COMPANIES

ТАБРИКЛАЙМИЗ!
ТАБРИКЛАЙМИЗ!!
ТАБРИКЛАЙМИЗ!!!

ТАБАНИ ГРУП фирмаси Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти жаноб

ИСЛОМ КАРИМОВни

ушбу олий лавозимга сайланиши билан табриклашни ўзига шараф деб билади

⊙ Жаноб ИСЛОМ КАРИМОВга сиҳат-саломатлик, Ўзбекистонни гуллаб-яшнаётган маърифатпарвар давлатга айлантириш, халқнинг муносиб ҳаёти учун ҳамма шароитларни яратиш йўлидаги саъй-ҳаракатларида муваффақиятлар тилаймиз.

Ўзбекистон—Покистон

Ўзбек халқини Янги 1992 йил билан табриклаймиз!

***ТАБАНИ ГРУП—**

Узбекистон миллий иқтисодиётини юксалтириш дастурини амалга оширишда унинг ишончли шеригидир.

***ТАБАНИ ГРУП—**

Бу — «Узбекистон фуқаро авиацияси — Аэроазия» қўшма корхонаси, «Узглавлегснабсбит» ип йигириш — трикотаж ишлаб чиқариши, Узбекистон сайёҳлар кенгашининг «Реаль» — «Саёҳат» меҳмонхоналари, бу — «Узинбанк» билан суғурта ва банк тижоратида ҳамкорлик, «Тошкент» биржаси билан ҳамкорликдир.

***ТАБАНИ ГРУП—**

Узбекистон билан Покистон ўртасида хилма-хил алоқаларни ўрнатишга қизиқаётганларнинг ҳаммасига кўмаклашиш учун кенг имкониятларга эга.

***ТАБАНИ ГРУП—**

Узбекистон Республикасида ишбилармонлик тез орада жонланишига умид қилади ва бунга ҳар тарафлама ёрдам беради.

Ҳар бир ўзбек оиласига тинч-тотувлик ва бахт-саодат!

Муҳаммад АББОСХОН,

ТАБАНИ ГРУПнинг Урта Осиё ва Қозоғистондаги вакили.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Луначарское шоссеси, 155, «Саёҳат» меҳмонхонаси, 318, 319-хоналар.

Телефон 68—67—35

Факс 116108 РТВ — § I

Факс 68—67—55

159-трестнинг 61-қурилиш бошқармаси шаҳримиздаги 18-мактабнинг қад кўтаришида ўз меҳнатларини аямаяпти. Аммо қурилишнинг яна ҳам жадал олиб борилишига қурилиш материалларининг камлиги ҳалақит бермоқда. Шундай бўлса ҳам қурувчилар ҳар бир вақтдан унумли фойдаланишмоқда.

СУРАТДА: бунёд бўлаётган мактабнинг олд кўриниши.

Рустам Шарипов сурати.

Янги рукн: **«Олтин сатрлар»**

Абдурауф ФИТРАТ

ЯССАВИЙ МАКТАБИ

АДАБИЁТИМИЗ, маданиятимиз тарихида ўчмас из қолдирган адиблар, санъаткорларнинг номлари бугунга келиб халқимизга маълум бўлмоқда. Улар яратган, ҳали номаълум бўлган ёки кам таниш бўлган асарлар узлуксиз чоп этилмоқда.

«Олтин сатрлар» рукнининг асосий мақсади Фитрат, Чўлпон, Абдулла Қодирий, Ғози Юнус, Элбек, Шокир Сулаймон, Сулаймон Хўжаев сингари қаҳрли замон қурбонларининг ноёб битикларини азиз муштарийларга етказишдир. Айни пайтда сизнинг ёрдамингизга ҳам муҳтожмиз азизлар! Кимдаки ноёб асарлар, хатлар, қайдлар, улуғларимизнинг таржимаи ҳоллари бўлса, бизга хабар беришларингизни сўраймиз. Улар халқимиз маданиятининг бир қисмидир. Шунинг учун рўзномамиз саҳифаларида эълон қилиб борсак савоб бўлади деб ҳисоблаймиз.

Бугун янги рукн остида Абдурауф Фитратнинг ўқувчиларга ниҳоятда кам маълум бўлган асарини эълон қилмоқдамиз.

ЎРТА Осиё турк адабиётининг исломдан сўнгги мактаблари орасида Яссавий мактаби жуда нуфузли, катта урун тутадир. Бу мактаб асрлар бўйинча бизнинг ўлкада хонақоҳ, ибодат адабиётини ёритиб келди. Элимизга дунёдан, ҳаётдан узоқлаш, риёзат чекиш фикрлари каби «Буддизм» қолдиқларини исломий буёвлар билан бўяб боришга машғул бўлди. Зотан ибодат адабиёти исломдан бурунги туркларга ёт бир одат эмас эди. Мелодий ўнинчи асрда Бухородан Қитойға (Хитойга) саёҳат қилғон сайёҳ Абу Дулаф мусулмон бўлмағон қирғизларнинг ўз ибодатларида тизмалар ўқуғонларин кўрган эди (Муҳажам Олбилдан — муажамўл Булдан 9 жилд 448-бет) Яссавий «тараққиёт»нинг айниқса, далатурклари орасида мунча кенг шаклда тарқатилишиға, бу «тариқат»нинг уларнинг эски ибодат шаклларига ёт бўлмоғининг ҳам катта роли бўлған албатта. Яссавий мактаби адабиётининг бошида мелодий 1166 (ҳижрий 562)да ўлган машҳур Аҳмад Яссавий туради. Ўрта Осиё сўфийлигининг «Яссавия» ёҳуд «Жаҳрия» қўлини таъсис қилғон бу одам ҳақида «Маориф ва ўқитғувчи» журналининг ўтган сонларида ёзилғон эди. Янгидан бу ҳақда сўзлаш керак эмас. Ёлғуз шуни айтиб ўтиш лозимки, «Яссавий» тариқати Ўрта Озиёда «Абдулҳолқлар» ёҳуд «Нақшбан дийлар» тариқаси билан мувозий суръатда давом этиб курашган. Темурийлар замонида яссавийлар бу курашда муваффақ бўла олған бўлсалар ҳам ўзбеклар ҳукумати — замонида рақибларини ёнга олғанлар. «Шайбонийхоннинг Яссавий шайхларининг фотиҳа ва ташвиқлари келиб машҳур нақшбандий Шайхи Хўжа Аҳрорнинг севгили ўғли Хўжа Яҳёни укалари, болалари билан ўлдириши Яссавийларнинг енгишлари эди. Ўзбек Убайдуллохон замонида яшаб, мелодий 1542-йилда ўлган Маҳдуми Аъзам Даҳбиди (Маҳдуми Аъзами Доҳбиди)нинг нақшбандий бўлғони ҳолда «жаҳрияни» қабул қилиши Ўрта Озиёда Яссавийлик ғалабасининг ҳорижий бир шоҳиди бўлди)[1]. — Мана шундан сўнг яссавийликнинг Ўрта Озиёда ғолиб сифати билан давом қилғонин кўрамиз.

Яссавийликнинг, хоҳ ғалабасидан бурун, хоҳ ундан кейин Ўрта Озиёда бир кўб шоирлар етиштирганини қабул этмак жудаям янглиш бир ҳаракат бўлмаса керак. Лекин бу Яссавий шоирларининг [illegible]

1. [illegible]
2. Аҳмаддан 19 парча ҳаммаси 266 мисра.
3. Кул Убайдидан 13 парча ҳаммаси 334 мисра.
4. Кул Аҳмаддан 10 парча ҳаммаси 238 мисра.
5. Машрабдан 10 парча ҳаммаси 201 мисра.
6. Худойқулдан 4 парча ҳаммаси 64 мисра.
7. Кул Шарифдан 4 парча ҳаммаси 70 мисра.
8. Фақирийдан 2 парча ҳаммаси 28 мисра.

[illegible]

«Самаротул Машойх»нинг мазкур шайх Камол ҳақида (ва ҳикмат бисёр аз эшон сарзада аст, муштамил бар маориф ва дақойқ ин қавмаст) деб унинг суфийликга оид бир кўб «ҳикмат»лар ёзғони тўғрисидағи ифодасини ҳам юқоридағи маълумотға қўшуб қўйсак, Боқирғон китобидаги Ақонининг шул Камол Шайхдан бошқа киши бўлмағониға шубҳа қолмайди. Ҳижрий 9-нчи асрда ўлганбу Чиғатой-Яссавий шоирининг бутун шеърлари шул Боқирғон китобида босилғон 19 парчадан иборат эмасдир, албатта, шунинг учун бу 19 парча шу билангина Анқонини шоирлиғи тўғрисида бир фикрға келиш қийин. Шундай бўлса ҳам шул парчаларға қараб унинг ҳаяжонсиз, кучсиз қуруқ бир назмчи воиз бўлғониға ҳукм қилишдан бошқа чорамиз йўқ.

Шамс: Боқирғон китобидаги «Ҳикмат»ларда бунинг кўпроқ «Шамс бир ўрунда Шамсиддин, бир-икки ўрундағина Шамс-Ўзгандий тахаллус қўйғонин кўрамиз. Ҳалиги «Самаротул Машоих»нинг ифодасига кўра Камол Шайх Ақонинг Саид Аҳмад деган бир муриди бўлғон[3]. Ақоиға йигирма йил хизмат қилғон. Йигитлик чоғида Хўжа Аҳрор билан суҳбатда бўлғон. Самарқандда вафот қилғон, қабри, у замонлар Шайхзода дарвозаси» оталғон «Пой қобоқ» дарвозасида экан. Мана шу Саид Аҳмад шайхнинг муридларидан бири Мавлоно Шамс Ўзгандийдир. Асли Ўзганддан, расмий таҳсилини Ҳиротда битирган. Ундан қайтиб Самарқандда Саид Аҳмад Шайхга мурид бўлғон. Сўнгралари яна Ўзгандга бориб деҳқончилик билан машғул бўлғон. Пири Саид Аҳмад Шайх ўлгандан кейин Самарқандга қайтиб, унинг ўрнини олған бўлса керак. Вафоти «Самаротул Машойх» эгаси мунинг ҳам ҳикматлари борлиғини сўйлаб:

«Кутбий жаҳон Саид Аҳмадиё (ҳазрат) шайхим момад» мисрасини ўз китобига кўчурадир. Бу мисранинг Боқирғон китобидаги Шамс шеърларидан пул бизнинг Шамс Узгандий ниллиги эканини қатъий суръатда билдирадир. Шамс Ўзгандийнинг Хўжа Аҳрор билан муносабати тўғрисида ҳеч бир қайдга учрамадик. Шунинг учун бунинг Хўжа Аҳрор ўлгандан сўнг Самарқандда туруб ҳижрий 10-нчи асрда вафот қилғонини қабул этиш янглиш бўлмас.

Кул Убайди: Убайди, Убайдулло, Кул Убайди тахаллуслари билан «ҳикмат»лар [illegible]

(«Маориф ва ўқитғувчи» журнали, 1928 йил, 5—6-сонлар, 49—52-бетлар).

Комил ТУРСУНБОЕВ нашрга тайёрлади.

[1] Суфийлардан бу Яссавий ҳам нақшбандий [illegible]

[2] Бу Саид ота исми билан машҳур бўлиб ҳижрий 710 да ўлган, Саид Аҳмаддан бошқадир.

[3] Шамсдан 24 парча ҳаммаси, 1058 мисра.

Муаллим мулоҳазалари

ҲАММАСИ ТАДБИРКОРЛИККА БОҒЛИҚ

«БИР болага етти қўшни ота-она», — деган нақл қадимдан қўлланиб келинади. Халқимиз ана шу доно ҳикматга амал қилиб асло кам бўлмади. Тарбия, андиша, орият каби тушунчаларнинг бизда ниҳоятда улуғлиги бола тарбиясида кўпчиликнинг масъуллигидандир, деб ўйлайман. Бирор ножўя иш маҳалла, қўни-қўшни томонидан муносиб баҳоланган. Кўпчилик ичида сазойи қилиш, отасини чойхонада, тўй-ҳашамда бўлса ҳам ўғил-қизи тарбиясига эътиборлироқ бўлишини эслатиш яхши натижаларини берди. Майли, бу биз учун нохушдай туюлса ҳам, тарбия борасида фарзанд учун жуда зарур амалиёт. Афсуски, кейинги вақтларда куйди-пишди домлалар ҳам, мактаб остонасини ҳатлаб ўтиб, «Фарзандим тарбияси қандай, муаллим?» дегувчилар шунчалик камайиб кетдики, асти қўяверасиз. Натижада тарбия умумхалқ иши бўлмай қолди. Мактаблардаги ота-оналар мажлиси деярли «эркак»ларсиз ўтмоқда. Гўёки, бола тарбияси фақат онага керак. Бунинг устига тарбия берувчиларнинг ҳам 90 фоизи аёллардир. Хўш, тарбиядан маҳалла қочса, эркаклар қочса, мактаблардаги тарбия ишини фақат аёллар зиммасига юкласак у ҳолда ахлоқ-одобли болаларни қандай тарбиялаймиз? Мен асло бу билан аёлларни камситмоқчи эмасман. Уларнинг шусиз ҳам ишлари сероб, аёлларимиз ичида ҳам шундай ажойиб муаллимларимиз борки, уларни сўзсиз маорифимиз машъаллари деб ардоқласа бўлади. Бироқ менинг тажрибам шуни кўрсатадики, мактабларда эркак ва аёллар салмоғи баб-баравар бўлиши лозим. Илҳжи бўлса эркаклар 60-70 фоизни ташкил қилса, ўша ердаги болаларнинг тарбияси ҳам, билими ҳам кучли бўлади, ножўя ишлардан ҳайиқиш ҳисси сезилади. Бир вақтлар ҳатто бошланғич синфларда эркак муаллимлар дарс беришар эди. Ҳозир қишлоқ мактабларида бошланғич синфларда эркак киши бўлмаса, Тошкент шаҳридаги 300 дан ортиқ мактаблардаги бошланғич синфларда эркак муаллимлар деярли йўқ ҳисобида. Нега шундай? Қаердан ҳам бўлсин, билим юртлари, олий ўқув юртлари мактаблар учун асосан хотин-қизлардан мутахассис тайёрлаяпти. Бу битирувчилар ҳам мактабга ишга келганларидан сўнг бир йил ишлар, ишламас оилали бўлиб бир неча йил танаффус қиладилар. Ажойиб бошланғич синф устаси, алифбо асосчиси Оқилхон Шарафуддиновни эслайлик. У киши ҳам бошланғич синфда муаллимлик қилар эдилар. Мен бу билан ҳеч кимнинг шахсиятига тегмоқчи эмасман. Аммо маорифимиз муаммолари ҳеч қачон шахсий иш бўлмаган. Шунинг учун бу масалаларни теран ўйлашимиз, мактабларга эркакларни тезда қайтаришимиз даркор.

Тўғри, эркак киши мактабда ишлаб ўз оиласини тебратиши қийин. Бир ўйлаб кўрайлик. Ҳозир олий табақали муаллимнинг бир ставкаси 350 сўм, биринчи табақали ўқитувчи эса 310 сўм олмоқда. Энди бир дўппини ерга қўйиб фикр қилсак, бир ярим ставка ишловчи эркак нари борса 450—525 сўм маош олиши мумкин. Хўш, ойлик шундай бўлгач, мактабга, оғир машаққатли ишга йигитлар келармикан? Ҳозир бозор иқтисоди ўз ҳукмини ўтказмоқда. Эркак ўқитувчи емай-ичмай бир ойлик пулига 1—2 қоп картошка олиши мумкин экан. Энди унинг ўзига ва бошқа кундалик эҳтиёжлари учун харжлари муаммо бўлиб қолади. Ҳозирги қимматчилик юрт бошига келган тўй, ундан ҳеч ким қочиб қутила олмайди. Лекин ҳамма вақт халқ ўз зиёлиларини эсон-омон сақлай олиши керак. Бозор иқтисодининг тартибсиз ҳукмдорлиги мактабларга ўз таъсирини ўтказмаслиги лозим.

Президентимиз I—V синф ўқувчилари учун текин нонуштани уюштириб жуда савобли иш қилдилар. Бироқ ана шундай нонушта IX синфгача ташкил этилганда эҳтимол ўсмир болаларни ҳам ижтимоий муҳофаза қилган бўлар эдикми? Ҳозир мактаб ошхоналари олдида қўлида 10—15 тийин ушлаб жовдираб турган болаларни учратиш мумкин. Сабаби, илгари бу пулга болалар бирор егулик нарсаларни олар эди. Ҳозир эса бозор иқтисоди таъсирида мактаб ошхонасидаги ноз-неъматлар ҳам қимматлашган. Болалар ҳам қоғоз пул билан ошхонага киришлари керак. Улар таъбири билан айтганда «оқ» пулга ҳеч ваќо бермайди. Хўш, энди шундай савол қўяйлик. Ҳозир мактаб ўқитувчиларини ҳам, ўқувчиларни ҳам ижтимоий ҳимоялашнинг чораларини тезликда кўриш вақти келмадими? Тўғри, шаҳар ўқитувчилари транспортда 50 фоиз ҳақ тўлашяпти, Бу ҳақиқатан ҳам бошқа соҳаларга нисбатан имтиёз. Бироқ, янги ойликлар низомига кўра ўқитувчи малака тоифасига кўра 280 — 350 сўм ставкасида ойлик маош олади. Ўқитувчи мавқеи, иқтисодий аҳволининг танг аҳволга келиши ана шундан десам ҳеч муболаға бўлмайди. Умуман, менимча саноатдаги ўртача иш ҳақидан муаллимнинг ўртача иш ҳақи баландроқ туриши лозим. Ана шунда мен юқорида тилга олган эркак ўқитувчилар мактабга қайтган бўлар эдилар. Мен муаллимлар олийгоҳида ўқийдиган талабалар билан кўп суҳбатлашаман. Суҳбатдошларим кўпинча ўғил болалар бўлади. Уларнинг аксарияти ўқишни битириб муаллимлик қилишни хоҳламасликларини очиқ айтадилар. Сабаби, мактабда ҳозирги болалар билан ишлаш қийин эмиш. Кекса муаллимлар пенсияга чиқса, ёшлар ишлашни хоҳламаса, у ҳолда мактабнинг келгуси тақдири нима бўлади? Шу йилнинг биринчи сентябридаёқ Тошкент шаҳри мактабларида мингдан зиёд, тўғрироғи 1300 та муаллим етишмас эди.

Ҳозир ҳам мактабларда жўғрофия, тарих, математика ўқитувчилари етишмайди. Қачонлардир педагогика олийгоҳи ёки дорилфунунни битирганларнинг эса мактабга боришга юраклари дов бермаяпти. Ахир йиллаб ҳақиқий аҳволни беркитавериб тангликка юз тутдик. Нима учун уруш олди, урушдан кейинги йиллар муаллимлик энг шарафли касб бўлиб, унда асосан забардаст, зукко эркаклар ишлагану, саксонинчи йилларга келиб бу касб эркаклар иши бўлмай қолди? Биринчидан, ўша йилларда бу касбнинг соҳиби катта обрў-эътиборга эга эди. Олган маоши ҳам ўша даврга нисбатан салмоқли эди. Оила боқиш ҳам муаллимнинг ҳалол иши билан бемалол бўлар эди. Ҳозирги аҳвол ҳаммага маълум. Иккинчидан, менимча ўша даврларда умуман илмга нисбатан, олий маълумотли кишиларда ўз илмига садоқат зўр бўлган. Унга нисбатан хиёнат иснод ҳисобланган. Дипломни ташлаб бошқа касб қилишни муаллимнинг орияти кўтармаган. Бу гаплар фақат ўқитувчиларга тегишли эмас, балки барча зиёлиларга тегишли. Худди ана шу икки сабабга кўра охирги 15 йил ичида қанчадан-қанча зиёлилар «диплом ташладилар». Бунинг давлатга қандай зиён келтирганини ҳам бир ҳисоблаб қўйиш даври келди. Ушбу мақолани ўқиётганлар агар «дипломли» бўлсалар, ўз касбларига қайтишларини ҳам ўйлаб кўрсалар ёмон бўлмас эди. Биз ниҳоятда эришган мустақиллигимизнинг бир учи айни «йўқотилган кадр»ларни қайтаришга, қўполроқ айтганда «ақллилар»ни ўз илмларини тўғри йўлда сарф қилишларига ҳам боғлиқ. Тўғри «фақат диплом бўлса бўлгани» деб саёз билимли мутахассисларнинг ҳам соҳада ишлолмай кетганлари кўп. Ҳақиқий илмга эга бўлиб фақат оила ташвишида тирикчилик қилиб юрганларга тегишли бу гаплар. Уларнинг илмига қараб юқори иш ҳақи тўлаш ҳам керак-да!

Ҳа, мустақиллик кўп нарсага теран кўзлар билан боқиб, тўғри хулоса чиқариш ва энди адашмасликни талаб қилади. Илмли кишиларнинг кўп бўлиши аввало мактабларга, ундаги ўқитувчиларга боғлиқ. Асосий эътиборни ана шу даргоҳларга бериб, унда эркакларнинг салмоғини ошириш лозим. Зиёлиларнинг куртаклари мактабда ҳосил бўлади. Кейинги асосий масала эса дипломли мутахассисларнинг сифатини ошириш лозим. Майли, уларнинг сони кам бўлсин, лекин олий ўқув юртини битириб чиқиб ҳақиқий мутахассис бўлсинлар. Олий билимгоҳлар ўз битирувчилари учун камида 5 йил масъул бўлсинлар. Дипломни оқламаганлари учун мутахассис тайёрлаган илмгоҳни ҳатто жавобгарликка тортиш масалаларини қўйиш даркор. Республика бюджетидаги халқ таълимига сарфланаётган ҳар бир сўмни назорат қилиш, уни бекордан-бекорга совуришга йўл қўйиш керак эмас. Ўзбекистонимиз келажаги ана шу тадбиркорликка боғлиқ бўлиб турибди.

Бахтиёр КАРИМОВ.

Болаларнинг томошалари

СЕҲРЛИ ҚАҲ-ҚАҲА

МУКАРРАМА Турғунбоева номли «Баҳор» концерт залида ҳар йили Янги йил болалар билан биргаликда кутиб олинади. Бунинг сабаби бор. Турли ўйноқи куй-қўшиқлари билан болаларга танилиб қолган Муҳаммаджон Шокиров шу ижодий жамоада ишлайди. Бу йил ҳам унинг ташаббуси билан болаларнинг Янги йил томошалари бўлиб ўтаяпти. 27 декабрдан бошланган ушбу қувноқ анжуман 8 январгача давом этади.

— Мен йигирма беш йилдан бери шу ерда ишлаб келаман, — дейди Муҳаммаджон Шокиров, — болалар учун бундай тадбирларни йигирма йилдан бери ўтказамиз. — Нега болалар анжумани «Баҳор» концерт залида ўтказилади, деган савол туғилиши мумкин. Бунинг ажабланарли томони йўқ. Санъаткорларимизнинг барчаси бола табиатли кишилардир. Томошалардаги ролларнинг деярли барчасини шулар ижро этишади.

— Бу йилги нишонланаётган Янги йил байрамининг олдингиларидан фарқи борми!

— Қизиқсиз-а, бир йилда шароит шунча ўзгаради-ю тадбиримиз эскичасига ўтказиладими? Ўзингиз кўрдингиз залга кираверишдаги безатилган арча атрофида болалар қандай қувнаб ўйнашаяпти. Бу ердаги номерлар тугагандан кейин, барчамиз бошлашиб залга кирамиз. Болаларга атаб «Сеҳрли қаҳқаҳа ёки Насриддин афандининг янги йил саргузаштлари» номли театр томошаси қўйилади.

— Болаларнинг бу қадар кўплашиб келишларига қандай эришдингизлар!

— Бу тадбирни ҳар йили Ўзбекистон касаба уюшмаси федерацияси кенгаши ташкил қиларди. Бу йил ўз зиммамизда қолди. «Тошкент оқшоми» каби рўзнома ходимларига раҳмат, бу ҳақдаги эълонларимизни ўз вақтида ёритишди. Шаҳар болалари тугул чекка районларда яшайдиган кичкинтойлар ҳам байрамга қатнашиш учун сўров хатлари юборишаяпти. Биз болаларнинг илтимос ва талабларини инобатга олиб, тадбир муддатини узайтиришни мўлжаллаяпмиз.

— «Сеҳрли қаҳқаҳа» томошаси қайси тилда қўйилади! Саҳна асарининг ғояси ҳақида қисқача гапириб берсангиз.

— Бу томошани шундай саҳналаштирдикки, кўрганлар қайси миллатга тегишли бўлишмасин, тушунадилар. Чунки, қизиқарли воқеалар бир-бирини тўлдириб боради. Яъни, асосий мазмун ҳаракатларда акс этади. Рақсларни таниқли раққоса Маъмура Эргашева саҳналаштирган. Томоша мазмунан кенг қамровли. Воқеалар эртак, кино ва қўғирчоқ фильмлари қаҳрамонлари билан боғлиқ. Болалар илоҳий куч таъсирида тош қотиб қолган ўртоқларини қутқармоқчи бўладилар. Эшитишларича, уларга фақат қоронғу ўрмонда яшайдиган ялмоғиз кампир орқали ёрдам берса бўларкан. Яъни ялмоғиз кампир етмиш тўрт йилдан бери кулмас экан. Ким уни кулдирса, тош қотганлар асл ҳолларига қайтишаркан. Насриддин афанди ялмоғиз кампирни кулдириш учун унинг олдига боради.

«Мени кимлар кулдирмоқчи бўлмади. Ҳатто Иван Дурачокнинг қўлидан келмади. Сенга йўл бўлсин», — ғазаб билан ўшқиради ялмоғиз кампир.

Насриддин ака кўп уринади. Қизиқ воқеалар айтади. Аммо ялмоғиз кампирни кулдиролмайди. Шунда у ўзбек халқи латифалари солинган сеҳрли қопни очади. Шунда беихтиёр ялмоғиз кампир қаҳқаҳа ота бошлайди...

Томошадаги асосий ролларни Жонон Ғаниева, Нигина Юнусова, Алла Бойинбетовалар ижро этишган.

Яшил арча атрофида қувнаётган болаларни кўриб, кўнглинг равшан тортади.

Илҳом АҲРОР.

СУРАТЛАРДА: «Сеҳрли қаҳ-қаҳа» томошасидан лавҳалар.

Нуъмон Муҳаммаджонов суратлари.

ЯХШИЛИК ҲАМ СОТИЛАДИМИ?

ЖЎРАЛАР гаштагида ўтирар эдик. Бир жўрамиз «қиттак»дан кейин газак қилгач, «бировларга бундан кейин умуман яхшилик қилмасам керак», деб қолди.

— Ҳа, ака, нима бўлди, — дедим.

— Бозордан бозор-ўчар қилиб, автобус бекатида турган эдим. Юпун кийинган бегона киши «Амаки, қамоқдан чиқиб келаяпман, уйга етиб олай десам, пулим йўқ, уч-тўрт сўм қарз бериб турсангиз», деди. Ишондим, «мусофир»га раҳмим келиб, беш сўм бердим. У бўлса менга бир оғиз ширин сўзини айтмади-я.

— Сизга раҳмат дўстим, — деди жўраларимиздан бири Азиз оқсоқол. — Кўп ва хўб савоб иш қилибсиз. Эҳтимол, бечора мусофир хурсанд бўлганидан олқиш айтиш ёдидан кўтарилгандир. У киши учун мана биз айтяпмиз. У киши марҳаматингиздан баҳраманд бўлибди. Бундан зиёд раҳмат бўлмайди, — деди Йўлчивой ҳам.

Йўлчивой жўраларининг дилдаги сўзини топиб айтди. Тўғри, Каримжон яхшилик қилди. Бироқ инсон қилган яхшилигини пулга сотадими? Йўқ, хайр-эҳсон, яхшилик ҳеч қачон сотилмайди. Билмайман, негадир ўша ўтиришдан кейин жўрамдан ихлосим қайтди. Кўрсам ичим илимайди, совуққина ҳол-аҳвол сўрашаман.

Умр лаҳзалари

САМИМИЯТ

БИР дўстимиз тўй қилди. Қувончига шерик бўлиб, хизмат қилдик. Тўй тарқагач қайтдик. Метро бекатига кирмоқчи бўлдим, аммо кисамда танга қолмабди. Шунда билдим, вақт алламаҳал бўлгани сабаб пул майдалайдиган касса ёпиқ. Оббо, энди нима қилдим, деб турган эдим, бир йигит тангам йўқлигини сезди шекилли, «Амаки, ҳеч қиси йўқ, баъзан шундай бўлиб туради, мана олинг» деб, менга ўн беш тийинлик танга узатди. Ҳожатбарор йигитга миннатдорчилик билдириб, бир сўм берсам олмади.

ҲАҚИҚАТ БОРМИ?

РАЙОН рўзномасида ишлар эдим. Муҳаррир бир шикоят хатини қўлимга бера туриб, «Ҳал қилинг» деди. Шикоят хати мактабдан тушган эди. Бордим. Югур-югур, чоп-чоп бошланиб кетди. Ниҳоят ўқитувчилар директор хонасига тўпланишди. Директор хатни ўқий бошлади- «Мен шу мактабда йигирма йилдан бери муаллимлик қиламан. Ўн директор келиб кетди. Ҳозиргиси таълимнинг «т» ҳарфини билмайди. Танқид қилганимдан бери менга кун йўқ. Ҳафталик дарсимни ўн икки соатга тушириб қўйди. Олти болам бор. Мактабда таълим-тарбия ўлда-жўлда. Дарсдан ташқари машғулотлар ўтилмайди, фақат журналга ёзиб қўйилади. Ҳақиқат борми, ўзи? Муаллиф Ҳақбоев».

Директор: «Ҳақиқат борми, ўзи?» жумласини чўзиб такрорлади. Фаррош Ҳакима хола, қоровул Ҳаким ота, ўқитувчилар Салим ва Норбойлар шикоятдаги келтирилган далил ва исботларни қўшимча асослар билан тасдиқлашди. Даъвога ўрин йўқ эди.

— Биродар, мени ҳимоя қилганингиз учун раҳмат, — деди миннатдорчилигини билдириб тасвирий санъат ўқитувчиси йиғилиш сўнгида. Ваҳоланки, мен ҳеч қандай раҳматга арзигулик иш қилмаган, балки ўз хизмат вазифамни бажарган эдим холос.

Мен ҳақиқатчи, бегуноҳ бир инсонни ҳазрати Навоийнинг «Ҳотам тойи» ҳикоятидаги ўтинчи чолга ўхшатдим. Маъмурият муаллимни ҳурмат қиладими-йўқми билмайман. Лекин ота-оналар ва ўқувчиларнинг шарафига лойиқ иш қилди. Чунки ҳақиқат юзага чиқсин деди, у бошқа ўқитувчилар каби таъмагирлик қилмади.

Келинглар яхшилар, бировга олқиш айтар эканмиз, у арзон бўлмасин. Ўринли бўлсин. «Раҳмат» сўзига интиқ бўлмайлик. Арзон олқиш, қадрсиз раҳмат кимга керак.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ.

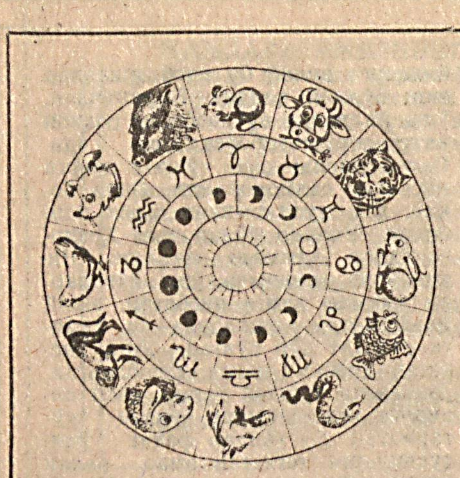

МУЧАЛ

Мучал тақвими 22 мартдан бошланади, ҳозирги тақвимдаги январь, февраль ва 21 мартгача бўлган давр олдинги мучал йили ҳисобига киради. Одатда, одам ёшини мучал йил билан ҳисоблаганда унга яна бир йил қўшилади. Қуйида мучал йили номлари ва 2007 йилгача бўлган саналар берилди.

1. СИЧҚОН	1900	12	24	36	48	60	72	84	96
2. СИГИР (ҲЎКИЗ)	1901	13	25	37	49	61	73	85	97
3. ЙЎЛБАРС	1902	14	26	38	50	62	74	86	98
4. ҚУЁН	1903	15	27	39	51	63	75	87	99
5. БАЛИҚ (АЖДАР)	1904	16	28	40	52	64	76	88	2000
6. ИЛОН	1905	17	29	41	53	65	77	89	01
7. ОТ	1906	18	30	42	54	66	78	90	02
8. ҚЎЙ (ҚЎЧҚОР)	1907	19	31	43	55	67	79	91	03
9. МАЙМУН	1908	20	32	44	56	68	80	92	04
10. ТОВУҚ (ХЎРОЗ)	1909	21	33	45	57	69	81	93	05
11. ИТ	1910	22	34	46	58	70	82	94	06
12. ТЎНҒИЗ	1911	23	35	47	59	71	83	95	07

ИЗОҲ: Мучал йили —21 мартдан келгуси йилнинг 20 мартигача

ҲИСОБЛАШ ҚОИДАСИ: Йилнинг мучалини топиш учун 4 ни айириб, 12 га бўлинади. Қолдиққа 1 қўшилса, мучал рақами чиқади.

СИЧҚОН

мучалида туғилганлар ажойиб ва виждонли кишилар бўлиб, улар ўзларининг ва бировларнинг тақдирларини билишда башорат қиладилар. Улар омадли кишилар, зеҳнлари ўткир бўлади, кўпинча қўлларидан келмайдиган юмушларга қўл урадилар, аммо содиқ дўст бўладилар.

Сичқон—ит никоҳи яхши бўлмайди, Сичқон-Сигир никоҳи бахтли ҳаёт кечиради.

СИГИР (ҲЎКИЗ)

мучалида туғилганлар аёлларни яхши тушунадилар ва улар билан яхши муомалада бўладилар, кўпчилик ўртасида ўз ҳурмат-эътиборларини сақлай биладилар, узоқ умр кўрадилар. Бу мучалда туғилган аёллар бахтли бўладилар.

Сигир-От ёки Сигир-Қўй никоҳлари яхши бўлмайди, Сичқон билан намунали ҳаёт кечирадилар.

ЙЎЛБАРС

мучалида туғилганлар қаттиққўлликлари, жиддийликлари ва бошқа нохуш томонлари билан ажралиб турадилар. Аёлларнинг турмуш ўртоқлари оламдан эрта кўз юмадилар, чунки эрларнинг айтганларини қайсарлик қилиб бажармайдилар. Йўлбарс йили соҳиблари бирор мақсадни кўзлаб иш қилсалар яширинча эмас, балки очиқдан очиқ йўл тутадилар. Одамлар уларни ҳурмат қиладилар ва илиқ муомалада бўладилар.

Йўлбарс мучалидагилар Тўнғиз йили соҳиблари билан турмуш қуришлари керак.

ҚУЁН

мучалида туғилганлар тақдирига кўпинча аламли ва мусибатли онлар ёзилган. Улар одатда бир томонлама, келажаги равнақ бўлмаган йўлни танлайдилар, кўп урган нишонга осонликча ўтадилар. Улардан на бой, на камбағал чиқади, яхши ҳам эмаслар.

Қуёнлар асло Илон ёки Йўлбарслар билан турмуш қурмасинлар. Ит йили билан никоҳлари намунали ўтади.

БАЛИҚ (АЖДАР)

мучалида туғилганларнинг мол-мулки кўп, пешонаси очиқ, узоқ умр кўради, улар ҳар бир нарсада ўз фикрларини афзал кўради, бировнинг аралашишини ёқтирмайди.

Балиқ (аждар)нинг Қуён билан турмуши яхши бўлмайди; у Товуқ билан никоҳланса яхши эр-хотин бўладилар.

ИЛОН

мучалида туғилганлар йигитлари бахтли бўладилар. Аммо қизлари қийинчилик билан турмушга чиқадилар. Илон йилидагилар оғир мусибатларни енгишга қодир эмаслар. Илон-Товуқ никоҳи яхши эмас, Илон-Маймун турмуши ажойиб бўлади.

ОТ

мучалида туғилганлар хушчақчақ ва ўз кучларига ишонган бўладилар. Уларнинг умрлари меҳнат ва доимий ҳаракатлар билан тўлиб-тошган бўлади.

От билан Сигир турмуши яхши бўлмайди, От-Қўй никоҳи бахтли ҳаёт кечиришади.

ҚЎЙ (ҚЎЧҚОР)

мучалида туғилганларда кучли севги ва яқин кишиларига нисбатан ҳурмат ва эҳтиром каби сифатлар мавжуддир. Яккаликни ёқтирмайдилар. Нуфузли зотлар билан алоқада бўлишга интиладилар. Эркак ва аёллар ҳам намунали кишилардир. Қариган чоғларида оғир-босиқ бўладилар.

Қўй йилида туғилганлар Сичқон ва Сигир мучалидагилар билан турмуш қурмасликлари керак. От йили билан никоҳлари бахтли бўлади.

ТОВУҚ (ХЎРОЗ)

мучалида туғилганлар фаолликлари, куч-қувват ва қаттиққўлликлари билан ажралиб турадилар. Улардан лутф ва мулойимлик кутмаслик керак. Эркаклари намунавий кишилар бўлишлари билан бирга, сеҳрлари ўткирдир. Интизом, тартиб ва қонун-қоидалар уларга ёқиб тушади.

Товуқ йили соҳиблари Ит ва Илон билан никоҳланмасликлари керак. Энг яхшиси Балиқ билан турмуш қургани маъқул.

ИТ

мучалида туғилганлар ўзларига ва бировларга нисбатан кузатувчанлик сифатлари билан ажралиб турадилар. Улар эсли, ақлли ва идрок эгаларидир. Улар содиқ дўст бўлиб, яқинлари йўлида қурбон бўлишга ҳам тайёрдирлар.

Ит йилидаги хотинларни эрлари жуда севадилар, чунки улар вафо аҳлидандирлар.

ТЎНҒИЗ

мучалида туғилганлар тинчлик-осойишталикни ёқтирадилар, хавф-хатардан қўрқадилар ва уни илгаридан билиб, олдини олишга ҳаракат қиладилар, ишга совуққонлик билан киришадилар. Яхши ва лаззатли таомларни севадилар. Аёллари одобли бўлиб, яхши тарбия соҳибларидир.

Тўнғиз ва Маймун руҳлари, ривоятларга кўра, опа-сингил эмиш, эндигина бирлашса, бироздан сўнг айроқлашадилар.

МАЙМУН

мучалида туғилганлар якка ҳукмронлик, ўзини ўзи-яхши кўриш, жанжалкашлик, хусумат, икки ёқламалик, бошқаларга азоб ва уқубат келтирувчилик каби хислатлардан ҳоли эмаслар. Улар ўта айёр, маккор, нафратли ва кучлидирлар.

Маймун-Илон никоҳи яхши, Тўнғиз ва Балиқ никоҳи ёмон бўлади.

1992

Далв — Январь

Д		6	13	20	27
С		7	14	21	28
Ч	1	8	15	22	29
П	2	9	16	23	30
Ж	3	10	17	24	31
Ш	4	11	18	25	
Я	5	12	19	26	

Асад — Июль

Д		6	13	20	27
С		7	14	21	28
Ч	1	8	15	22	29
П	2	9	16	23	30
Ж	3	10	17	24	31
Ш	4	11	18	25	
Я	5	12	19	26	

Ҳут — Февраль

Д		3	10	17	24
С		4	11	18	25
Ч		5	12	19	26
П		6	13	20	27
Ж		7	14	21	28
Ш	1	8	15	22	29
Я	2	9	16	23	

Сунбула — Август

Д		3	10	17	24	31
С		4	11	18	25	
Ч		5	12	19	26	
П		6	13	20	27	
Ж		7	14	21	28	
Ш	1	8	15	22	29	
Я	2	9	16	23	30	

Ҳамал — Март

Д	2	9	16	23	30
С	3	10	17	24	31
Ч	4	11	18	25	
П	5	12	19	26	
Ж	6	13	20	27	
Ш	7	14	21	28	
Я	1/8	15	22	29	

Мезон — Сентябрь

Д		7	14	21	28
С	1	8	15	22	29
Ч	2	9	16	23	30
П	3	10	17	24	
Ж	4	11	18	25	
Ш	5	12	19	26	
Я	6	13	20	27	

Савр — Апрель

Д		6	13	20	27
С		7	14	21	28
Ч	1	8	15	22	29
П	2	9	16	23	30
Ж	3	10	17	24	
Ш	4	11	18	25	
Я	5	12	19	26	

Ақраб — Октябрь

Д		5	12	19	26
С		6	13	20	27
Ч		7	14	21	28
П	1	8	15	22	29
Ж	2	9	16	23	30
Ш	3	10	17	24	31
Я	4	11	18	25	

Жавзо — Май

Д		4	11	18	25
С		5	12	19	26
Ч		6	13	20	27
П		7	14	21	28
Ж	1	8	15	22	29
Ш	2	9	16	23	30
Я	3	10	17	24	31

Қавс — Ноябрь

Д	2	9	16	23	30
С	3	10	17	24	
Ч	4	11	18	25	
П	5	12	19	26	
Ж	6	13	20	27	
Ш	7	14	21	28	
Я	1	8	15	22	29

Саратон — Июнь

Д	1	8	15	22	29
С	2	9	16	23	30
Ч	3	10	17	24	
П	4	11	18	25	
Ж	5	12	19	26	
Ш	6	13	20	27	
Я	7	14	21	28	

Жадий — Декабрь

Д		7	14	21	28
С	1	8	15	22	29
Ч	2	9	16	23	30
П	3	10	17	24	31
Ж	4	11	18	25	
Ш	5	12	19	26	
Я	6	13	20	27	

БУРЖЛАР ВА ШАМСИЙ ЙИЛ ОЙЛАРИ

Мучал йилининг ойлари осмондаги ўн икки юлдуз туркуми — ўн икки бурж номи билан аталади. Қуйида мучал йил ойларнинг арабча ва ўзбекча аталишини, шунингдек ҳозирги ҳисобдаги саналарини илова қилдик.

БУРЖЛАР ОЙ НОМЛАРИ

АРАБЧА	ЎЗБЕКЧА
1. Ҳамал	Қўй
2. Савр	Сигир
3. Жавзо	Эгизак қиз
4. Саратон	Қисқичбақа
5. Асад	Арслон
6. Сунбула	Бошоқ
7. Мезон	Тарозу
8. Ақраб	Чаён
9. Қавс	Ёй
10. Жадий	Тоғ эчкиси
11. Далв	Қовға
12. Ҳут	Балиқ

ҲОЗИРГИ ҲИСОБДА

— 21 март — 19 апрель.
— 20 апрель — 20 май.
— 21 май — 21 июнь.
— 22 июнь — 22 июль.
— 23 июль — 23 август.
— 24 август — 22 сентябрь.
— 23 сентябрь — 22 октябрь.
— 23 октябрь — 21 декабрь
— 22 ноябрь — 21 декабрь.
— 22 декабрь — 19 январь.
— 20 январь — 18 февраль.
— 19 февраль — 20 март.

ИЗОҲ. Буржлар — зодиак, яъни Қуёшнинг осмон қуббасидаги йўлига жойлашган юлдуз туркумлари. Шамсий йилнинг биринчи ойи — Ҳамал Наврўз байрами нишонланадиган баҳорги тенгкунлик куни (22 март)дан бошланади. Саратоннинг боши — энг узун кун. Мезоннинг боши — кузги тенгкунлик. Жадийнинг боши — энг қисқа (9 соату 10 минут) кунига тўғри келади.

ҲАЁТИНГИЗДА ҲАМРОҲ БЎЛСИН

(«Минг бир ҳадис»дан)

● ҚЎШНИНГГА ЯХШИЛИК қил — тинч бўласан. Ўзинг севган нарсани одамларга ҳам раво кўр — саломат юрасан. Кўп кулма. Кўп кулиш дилни ўлдиради.

● Ҳалокатга олиб борувчи еттита гуноҳдан сақланинглар:

1. Тангрига ширк келтирмоқ.
2. Сеҳр ишлари билан шуғулланмоқ.
3. Бировни ноҳақ ўлдирмоқ.
4. Судхўрлик.
5. Етимлар молини емоқ.
6. Ватан мудофааси учун бўлаётган урушдан қочмоқ.
7. Эрли, мўмин, иффатли аёлларни фоҳиша деб ҳақоратламоқ.

● Отанг вафотидан кейин унинг дўстлари билан алоқани давом эттиргин. Улар билан алоқани узсанг, Тангри сенинг нурингни ўчиргай!

● Учрашганда қайси бирларингиз биринчи бўлиб салом берсангиз, ўша одам Тангрига ҳам итоатлироқдир.

● Садақанинг афзали чанқоқ одамларга сув улашмоқликдир.

Муҳаррир Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

33-29-33 — Солиқ ЁҚУБОВ, муҳаррир ўринбосари
33-57-02 — Раҳматулла ФАЙЗУЛЛАЕВ, масъул котиб
32-55-21 — Марғуба АКРОМОВА, масъул котиб ўринбосари

БЎЛИМЛАР

● Ижтимоий-сиёсий муаммолар
32-54-19 — Саъдулла ШОДИЕВ, мудир
32-54-34 — Муҳиддин БОЗОРОВ, мухбир
32-53-66 — Худойназар ҒОЙИБОВ, мухбир

● Иқтисодиёт ва ҳаёт
32-57-84 — Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ, мудир
32-54-34 — Гулзода МАМБЕТОВА, мухбир
32-54-34 — Ғулом ЮСУПОВ, мухбир

● Фан, маданият ва ахлоқ
32-53-10 — Тўлқин РАСУЛЕВ, мудир
32-55-52 — Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ, мухбир
32-55-52 — Исмоил ЗОИРОВ, мухбир

● Адабиёт ва санъат
32-58-85 — Темур УБАЙДУЛЛАЕВ, мудир
32-58-85 — Илҳом ЙЎЛДОШЕВ, мухбир

● Ахборот
32-53-66 — Дилшод ИСРОИЛОВ, мухбир

● «Маҳалладош» иловаси
32-53-66 — Худойназар ЖУМАНАЗАРОВ, мухбир

● Хатлар
33-29-70 — Зуҳра АЪЗАМХЎЖАЕВА, мудир

● Эълонлар
33-81-42, 32-57-27

● Шошилинч эълонлар хизмати
33-08-57.

ЗАРУР ҲОЛЛАРДА

Турмушимизда ҳар куни турли хизматларга эҳтиёж сезамиз. Шу сабабдан ҳамшаҳарларимизга зарурат туғилганда қуйидаги телефон хизматларидан фойдаланишни маслаҳат берамиз.

- Ўт ўчириш хизмати — 01
- Милиция — 02
- Тез тиббиёт ёрдами — 03
- Шаҳар газ хизмати — 04
- Марказий авария-диспетчерлик хизмати — 05
- Тайёралар ҳаракати бўйича тайёрагоҳ маълумотномаси — 006
- Темир йўллар маълумотномаси — 005
- Маиший хизмат кўрсатиш — 065
- Шаҳарлараро телефон хизматига буюртма — 07
- Телефонлар таъмири — 08
- Телефонлар маълумотномаси — 09
- Хонадонлар телефони маълумотномаси — 009
- Шошилинчномаларнинг телефон орқали қабули — 008
- Дорихоналар маълумотномаси — 069
- Об-ҳаво хизмати маълумотномаси — 001
- Таксига буюртма бериш — 062
- Адреслар бюроси — 55-37-46
- Топилмалар бюроси — 53-05-79
- Бахтсиз ҳодисалар бюроси — 56-97-39
- Холис хизмат бюроси — 77-73-15
- Шаҳарлараро телефонлар маълумотномаси — 007
- Шаҳарлараро телефон хизматига буюртма — 44-09-11
- «Самарқанд» автовокзали — 53-14-49
- «Тошкент» автовокзали — 76-84-52
- Шаҳарлараро автобуслар чиптасига буюртма — 41-80-16
- Темир йўл чипталарига буюртма — 063; 91-61-01
- Саёҳат йўлланмаларига буюртма — 41-80-15
- Меҳмонхоналардаги жойга буюртма — 41-80-12
- Электр тармоғи хизмати маълумотномаси — 05

Район ички ишлар бўлимлари

- Акмал Икромов 42-36-05
- Киров 35-08-03
- Куйбишев 91-58-02
- Октябрь 42-35-21
- Собир Раҳимов 48-40-69
- Сергели 58-02-42
- Фрунзе 55-94-96
- Ҳамза 96-06-30
- Чилонзар 78-20-71

Аэропорт кассалари

- Талабалар шаҳарчаси — 46-77-53
- «Дархон» меҳмонхонаси — 32-07-20
- «Россия» меҳмонхонаси — 56-28-74
- «Чорсу» меҳмонхонаси — 42-84-00
- «Тошкент» меҳмонхонаси — 33-19-01
- «Ўзбекистон» меҳмонхонаси — 33-39-59
- «Шимолий» темир йўл вокзали — 55-88-17
- 1-Тракторсозлар даҳаси — 64-08-72
- Хадра — 44-36-75
- «Чилонзор» савдо маркази — 77-00-20

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Эълонлар ва тижорат хабарларини Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни эълонлар бўлими тайёрлаган. Маълумотлар ва эътирозлар учун телефон: 33-81-42.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

49.000 нусхада чоп этилади • Нашр кўрсаткичи 64690. • Буюртма № 13 • Босмага бериш вақти 11.30. • Босмага берилди 11.40. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10